

Naudas akmens vilkšana

Stendes upē vienā vietā ir liels akmens. To dēvē par Naudas akmeni. Ja to taisni pulksten divpadsmitos varot izvest laukā tā, kā vajadzīgs, tas pārvēršoties naudā. Tā reiz arī kāds vīrs sapņos dzirdējis kādu sakām: “Aizej līdz akmenim, apliec sev ap kaklu lūkus iemauktu veidā un velc akmeni laukā! Tā tu dabūsi daudz naudas, tikai neaizmirsti paņemt līdzī šauteni!”

Vīrs domājis: “Nauda būtu laba, labi būtu, ja dabūtu.” Domas par naudu bijušas tik lielas, ka vīrs sataisījis vairākus lūku iemauktus. Sak, ja vieni satrūkst, būs otri vietā.

Kādā jaukā dienā vīrs paņēmis savus iemauktus un aizgājis pie upes. Vēl brīdi pastāvējis, uzlocījis bikses un bridis ūdenī. “Ja jau esmu iesācis, tad arī jāpabeidz!” viņš nodomājis. Nu tik sācis jūgties priekšā un vilcis akmeni ārā. Te sacēlusies liela vētra. Vēl caur vēja gaudām un pārkoņa zibeņiem vīrs dzirdējis it kā balsi: “Šauj!”

Vīrs paskatījies uz upes pretējo pusi un ieraudzījis tur pastaigājamius vienu mežsargu. Vīrs bailēs iesaucies: “Ak Dievs, vai tad cilvēki jāšauj!” Tē lūki krakšķēdami satrūkuši, un viņš skrējis taisni pie mežsarga. Mežsargs brīnīdamies jautājis: “Kas tad tev, kaimiņ, uzgājis?” Vīrs nu izstāstījis visu, i par lielo negaisu, i par balsi, kas viņam saukusi, lai šauj. Mežsargs tikai pabrīnījies vien, jo visu laiku bijis tik jauks laiks. “Laikam, lai naudu varētu dabūt laukā, vajadzīga kāda dzīvība,” spriedis pats naudas vilcējs. Viņš vairs nemūžam nekārojis izvest Naudas akmeni.

1493, 6445. Vp Ancē; pier. A. Reinfelde, 1932.

Upesleju Naudas akmens

Bretlīcis ir zvejas vieta, kur ir neliels upes šaurums. Tur no seniem laikiem glabājas naudas šķirsts, kurš katru vasaru ir redzams.

963, 1. Pier. V. Haibergs, Vp Ancē, 1930.

Šķirsts pie Svētliepas

Vecos laikos pie Svētliepas upē bijis viens šķirsts. Kāds vīrs vedis ar diviem melniem ērzeļiem to ārā. Līdz bijis šķirsts uz malas, vīrs iesaucies: “S-ds, ko dos nabagam!” Tad šķirsts atkritis atpakaļ.

1493, 35. Marija Kalniņa, 71 g.v., Vp Ances Mailās; pier. Marta Heinberga, 1940.

Akmens pie Upeslejām

Stendes upē aiz Upesleju mājām atrodas liels akmens. Akmeņa iekšpuse esot pilna ar naudu. Akmeni ārā var dabūt tikai ar trim melniem zirgiem, un lūki jātaisa no Svētliepas.

Reiz daži vīri norunājuši izvilkt akmeni, uztaisījuši lūku un gājuši to gar akmeni apkārt likt. Liekot tie solījuši pusi naudas atdot nabagiem. Piejūguši zirgus un līdz pusei jau izvilkuši, bet, kad redzējuši, ka tas viss ir zelts, sacījuši, ka nabagiem nedošot. Piepeši akmens atraisījies no lūka un atkritis atpakaļ upē.

Vasarā akmeni var redzēt, kad upē ir maz ūdens.

1493, 220. Jūle Meirs, Vp Ances Dīcmaņos; pier. Olga Kroje, 1935/1936.

Naudas šķirsts

Pie Upesleju mājām Stendes upē ir viens naudas šķirsts, un tas šķirsts jāved ar sešiem melniem ērzeļiem. Ja teic, ka ved nabagiem, tad šķirstu var viegli dabūt laukā, bet, ja teic, ka pats sev, tad nevar ārā dabūt.

Viens apņēmās šķirstu izvest, bet nekas nebija. Līdz šķirsts būs malā, tā vīrs sauc, ka pats sev, ka nabagiem nedos. Tā naudas šķirsts vēlies atpakaļ – un nevarējis vairs dabūt laukā.

1493, 6444. Pier. Atis Zīvarts, Vp Ances Virsaišos, 1935/1936.